

несли тѣ въ живота. Да, човѣкъ трѣба да прощава на враговетъ си, но само когато ги види обѣсени.“ Наистина има обѣсници на които се пада такава присъда, но — при все това азъ не съмъ съгласенъ съ великия си нѣкогашенъ учитель: и мисля това е единъ непростителенъ грѣхъ отъ него. Защото съ бѣсилка си служатъ диваците. Колко по-благородно е да оставишъ враговетъ си живи — да овъщчивята въ своите гнусотии и глупости! Благородните борци иматъ подъ ржка едно велико оржие за унищожението на всѣка ниска тварь — прѣзрѣнието. Едно врѣме азъ четохъ единъ очеркъ, ако помня добре, отъ великия старецъ Гладстона, гдѣто като се отбѣлѣзваше борбата на Хайне съ филистерщината и неговия хероизъмъ въ тая борба, съжаляваше се, че поета въ борбите си не се ползвувалъ по-често отъ най-великото оржие — прѣзрѣнието.

— „Ще дойде денъ и ще угасне пламъкътъ въ моите жили, зима ще се настани въ гърдитъ ми, синъкътъ и парцали ще покриятъ моята глава и мъгла ще помрачи моя погледъ. Другаритъ ми ще лежатъ вече въ полуизгнили гробове, и ще остана единъ азъ, като самотенъ класъ, забравенъ отъ жътваря, посрѣдъ новото поколение което ще цѣви около ми съ нови мисли и желания. Съ очудвание ще слушамъ азъ нови имена и нови пѣсни. Ще се забравята имената стари, ще бѫда забравенъ и азъ самъ, уважаванъ може би отъ малцина, ненавижданъ отъ много, необичанъ отъ никого!“ Въ тоя откъслекъ е възсъздадено едно отъ мѫжителните настроения знайни на всѣкой поетъ, толкова по-мѫжително колкото поета е по-съзнателенъ. Но тоя пътъ ясновидството на Хайне се оправдава наполвънъ: него наистина ненавижда мнозина, но дѣйствителността никакъ не потвърждава това че никой не го обича, и че той стои самотенъ мъртвецъ между живите. Поета Хайне може да бѫде обичанъ само или отъ читатели способни непосрѣдствено наивно да възприематъ неговата поезия, или отъ хора съ висока естетична култура. Т. е. отъ голѣмо мнозинство и отъ единъ доста малъкъ изборъ хора. А посрѣдата на тия двѣ количества стои онова воинство на Голиата, самоувѣрената ограниченостъ, отвратителна, която пише уличните вѣстници, съставя литератури истории и на путь и кръстопътъ вика: това е единъ афектиранъ евреинъ, безхарактеренъ борецъ, посрѣдственъ поетъ! На сѫщо мнѣніе е и германскиятъ императоръ, сърдитъ на Хайне за открития че въ кръвта на неговия родъ има и конска кръвъ. Такива открития никога не се забравята и откривателя бива провъзгласянъ за врагъ отечественъ и — не се позволява да му се дигне паметникъ дори въ града гдѣто се е родилъ. И бѣдния Хайнрихъ си остава и сега, както на животъ, прокуденикъ отъ оная земя въ която се пѣятъ най-вече неговите пѣсни.

А менъ нѣкакъ ми е драго, че той нѣма паметникъ въ оная земя, гдѣто всѣко псе може да има по нѣколко. Не му ли е доста паметника на гроба въ Парижъ, другъ — великотѣпенъ — въ Нюйоркъ, трети въ Корфу въ вилата на австрийската императрица, на брѣга на вѣчно веселото море? Филистритъ го прокудиха отъ мегданитъ на отечеството му, но затова пѣкъ всѣка нѣмска мома, увѣряване ме единъ мой професоръ, въздиня въ сърдцето си на творца на Книга на

на всѣкай пѣтъ